

Inbjudan

En märklighet i evangelierna är att Jesus ber människor hålla tyst (se till exempel: Matt 9:30, Mark 1:44, Luk 4:41 och i någon bemärkelse Joh 2:4). Han gör ett under och människor häpnar. Och då säger han åt dem att inte berätta något.

Bland teologer kallas det »Messiashemligheten« och det har lett till många diskussioner och ordväxlingar. Varför Jesus vill att det ska vara hemligt kommer vi nog att fortsätta spekulera om, men jag tror att det har att göra med tiden som inte är inne. Det är vad han säger när han avvisar sin mor vid bröllopet i Kana

(Joh 2:4). När hans tjänst går mot sitt slut ändras tonen. Tiden verkar ha kommit. Det största miraklet hålls dolt för de flesta och ingen är med då det sker; uppståndelsen. Nu vill han att det ska berättas. Lärjungarna får ett uppdrag som är utåtriktat. De ska inte längre hålla ihop i en sluten grupp.

I alla evangelierna och i Apostlagärningarna riktas en uppmaning att berätta (Matt 28:18–20, Mark 16:15, Luk 24:47–49, Joh 17:18 och i Apg 1:8). Han sänder ut lärjungarna över hela världen. Kyrkan etableras och Guds plan gäller alla folk. Sänd heter *missio* på latin och därför talar vi om mission. Kyrkans uppdrag är mission. Det handlar både om att vara en del av Guds mission, *missio Dei*, och om att bära ett uppdrag. Det senare kan kallas »kyrkans mission«, *missio ecclesiae*. Vi är mission, och vi utför mission. Det ena utesluter inte det andra.

Mission har tyvärr blivit ett belastat ord. Under 1800-talet utnyttjade de europeiska kolonialmakterna kyrkornas missionsverksamhet i Afrika och Asien som ett redskap till att införliva länderna i de europeiska imperierna genom kolonisation. En människosyn som sat-

te européer högre än afrikaner och asiater ledde till förtryck och utnyttjande. Vi kan i dag ofta finna mer missionskritik i Europa än i de länder man riktade sig till. Visst ville 1800-talets och det tidiga 1900-talets missionärer sprida sin samhällssyn och de bars av uppfattningen att Europa var »högre« utvecklat än andra kontinenter. Samtidigt kan vi se att detta medfört att medellivslängden, hälsoläget och läskunnigheten ökat i många länder i Afrika. Personer som Sydafrikas president Nelson Mandela och Tanzanias förste president Julius Nyerere tackar den europeiska missionen för sina egna möjligheter att arbeta för demokrati. En självförhärligande världsuppfattning och en genuin kärlek var båda delar av det som drev dessa missionärer. Men de blev också utnyttjade av sina kungar och regeringar och det har färgat beskrivningen av missionen.

På samma sätt brukar Spaniens och Portugals mission på 1400-talet i Latinamerika och östra Asien nämnas. Med tvång döptes invånare och ansågs sedan kristna. Dessa exempel är inte vad Jesus uppmanade till, men att med dessa övergrepp som grund avfärda mission är

att svika uppdraget. Studiet av mission i historien är viktigt och har många bottnar, och när det gäller missionens *Nu* handlar det inte alltid om verksamhet i andra länder. Det handlar inte om tvång och det handlar inte om övergrepp. Det handlar om en inbjudan till att dela en helig gemenskap.

I Matteusevangeliet 22 och i Lukasevangeliet 14 berättar Jesus om en fest. Värden för festen skickar ut inbjudningar. Det är mission. Den som får en inbjudan avgör om det är möjligt eller önskvärt att tacka ja, eller att tacka nej. Perspektivet *inbjudan* hjälper oss att se på kyrkans relation med människor som är med men inte så aktiva, människor som tillhör andra religioner eller som inte finns med i något religiöst sammanhang alls. Inbjudan gäller alla. Det gör också respekten för hur den inbjudne reagerar på den. Liksom jag inte tar avstånd från vänner som tackar nej till mina inbjudningar, tar jag naturligtvis inte avstånd från dem som inte tackar ja till att lära känna Kristus. Inbjudan är öppen och så även respekten för den andre. Jag har heller inga problem att få inbjudningar från andra vars tro jag inte delar.

Kyrkan är missionell. Det betyder att hon inte finns för sin egen skull utan för världens skull. Gud har skapat hela världen, allt som finns. Alla människor, utan undantag, har sitt ursprung i Gud. Guds längtan efter människan är orsaken till att Gud blev människa i Jesus Kristus. Gud blev del av sin egen skapelse och »Gud med oss« (Matt 1:23). Detta är innehållet i den inbjudan kyrkan är sänd att vara och att förmedla. Alla människor har en hemortsrätt i Gud. Alla människor har samma värde då alla är skapade av och till samma Gud. Detta ska vi inte hålla hemligt. Därför är vi jordens salt (Matt 5:13). Saltet gör ingen nytta i saltkaret. Det finns där för att det ska gå att sprida där det gör nytta. Kristna samlas i församlingar i kyrkor som salt i saltkar. Vi är där för att kunna spridas i världen. Det är där vi gör nytta.

Ibland hör jag det sägas att vi ska kommunicera kyrkan mer och bättre. Det är bra, det behöver vi göra. Ibland hör jag också att detta är mission. Det menar jag emellertid är fel. Mission är inte att kommunicera kyrkan som organisation. Mission är att kommunicera Jesus Kristus och evangeliet om honom. I den kom-

munikationen är helig Ande den viktigaste aktören. När vi berättar, förkunnar och vittnar – i ord och handling – gör vi det med och i helig Ande. Självklart använder vi moderna möjligheter inom kommunikationsvetenskap och pedagogik. Men utan helig Ande, och med Jesus Kristus i centrum, blir det inte mission.

Det är inte heller vår uppgift att kommunicera biskopar eller andra av kyrkans tjänare. Vi ska vara som dörröppnare och som de tjänare som bär ut inbjudningarna, inte som mål för kommunikationen. Det finns en frestelse att själv vara i centrum. Det får mig att tänka på en sarkofag i Lunds domkyrkas krypta. Birger Gunnarsen, ärkebiskop i början av 1500-talet, sa att han ville visa vägen i tillbedjan och fromhet för att andra skulle komma närmare Kristus. Därför bestämde han att han skulle begravas i en sarkofag mitt framför östaltaret i kryptan, domkyrkans äldsta altare. Han ville vara nära altaret för all framtid. Det blev till och med så att man fick flytta altaret något för att få plats med sarkofagen. Nu skymmer hans grav altaret, och man måste gå runt sarkofagen och ha den i ryggen för att se altaret. Det blir

som en varning för alla oss som lever och verkar i den domkyrkan efter honom om vi vill lyssna.

Gunnarsen hade förstås rätt i den ambition som uttalades. Vi ska vara förebilder och visa vägen i tro. Men risken är att vi själva blir centrum och skymmer Kristus. Det gäller hela den kyrkliga organisationen med alla dess medarbetare, inklusive biskopar. Det altare biskop Gunnarsen ligger begravnen framför helgades 1123 åt bland andra Johannes döparen som sa: »Han [Jesus] ska bli större och jag bli mindre« (Joh 3:30). Det är en god påminnelse.

Den helige Franciskus predikade, enligt berättelserna om honom, även för djuren. Han tog uppdraget att förkunna Kristus på största allvar. Det kan vi också lära av. Även om inte djuren förstod vad Franciskus förkunnade så kanske de förstår Skaparen bättre än han, bättre än vi? (jfr Job 12:7: »Fråga djuren, de kan lära dig, himlens fåglar kan ge dig svar.«)